

नेवा: राष्ट्रिय म्ये

चमि : दुर्गालाल श्रेष्ठ लय् चिनामि : तिर्थ माली

धुन देने धुन सँन्त्यलं भी फुककं हे छम्ह जुइ धुन भीगु लागाय् भी स्वयं हे जः जुया धुन लुइ धुन ह्यांगु भुमिइ अष्टमण्डल ह्यांगु चाः दुने थी नगु भीगु नेवाः ध्वाँय् थ्व हे खः ज्यान भी सकस्यां छ्मू जातितय् स्वायत्त राज्यं लुइ कर्पं च्वय् भिर्लिमिलिं राष्ट्र भःभः धाय्क न्त्याके भीगु चःतिं भीगु हिं

नेपा: राजनीतिक रूपं अस्थिर

दिलिप राउट "शान्तिचञ्जु"

नेपा: राजनीतिक रूपं अस्थिर जुयाच्चंगु दु । थुकिया लिपांगु दसु खः १ नम्बर प्रदेशया राजनीति । नेपाली कांग्रेसया नेता शेखर कोइरालां प्रदेशया सांसदपित पार्टीइ विद्रोह यानाः एमालेया तिबः कयाः सरकार नीस्वंगु खः । एमालेया तिबः कयाः सरकार नीस्वनेगुया लिसें एमालेया सांसदपित दुथ्याकाः प्रदेशय् मन्त्रिमण्डल नं नीस्वंगु खःसा विश्वासया मत कायेत तर्कं ताःलाःगु खः । तर आः वयाः कोशी प्रदेशय् न्ह्यु गठबन्धन मखु पुलांगु हे गठबन्धन निरन्तरता काइगु जूगु दुसा मुख्यमन्त्री केदार कार्की माओवादी केन्द्रया सांसदपित दुथ्याकाः मन्त्रिमण्डल विस्तार याःगु दु । थुकी यानाः आः छु खँ स्पष्ट जूगु धाःसा केन्द्र निसे प्रदेश तक एमालें पुलांगु गठबन्धन त्वाःथलेगु गुगु म्हासं खंगु खः तत्कालया नितिं उगु म्हासं पूमवनीगु जूगु दु । १ नम्बर प्रदेशय् कांग्रेसयात त्छ्यानाः कांग्रेसया नेतृत्वय् सरकार दयेकेगु एमालेया निर्णय राजनीतिक रूपं ताःलाःसां नं अन्ततः लिपा वयाः उगु निर्णय एमालेया नितिं घाटाया व्यापार जूगु दु । निश्चित रूपं १ नम्बर प्रदेशय् जुयाच्चंगु अस्थिर राजनीतियात स्थिरता बीगु एमालेया थ्व निर्णय छ्मू कथं बांलाःगु खःसां नं थीथी पार्टी दुने म्हातेगु गुगु ज्या एमालें याःगु दु थुकिं भविष्यय् थज्याःगु राजनीति स्थिर मजुइगु निश्चित नं जूगु दु ।

प्यक्वः तक निम्ह मुख्यमन्त्री विश्वासया मत काये मफयेवं १ नम्बर प्रदेशय् गनं मध्यावधि चुनावय् वनेमालिगु अवस्था जक ब्वलनिगु खःला धइगु म्याः चिकु ब्वलनाच्चंगु खः । तर कोशी प्रदेशसभाय् दुथ्याःगु राजनीतिक पार्टीत धाःसा मध्यावधि चुनावय् वनेगु धइगु देय्या सम्पति जक फुकेगु ज्या जुइफइगु खँय् सचेत खनेदुगु खः । १ नम्बर प्रदेशय् उद्भव थापायात मुख्यमन्त्री दयेकूगु विरुद्ध एमाले संसदीय दलया नेता हिक्मतकुमार कार्की सर्वोच्च अदालतय् मुद्दा तःगु खः । उगु मुद्दाय् सुनुवाइ यासें सर्वोच्च अदालत संविधानया धारा १६८ या उपधारा (५) कथं सरकार नीस्वनेत परमादेश जारी याःगु खः । उगु परमादेश लिपा कांग्रेसया कार्की व माओवादी केन्द्रया इन्द्र आइबो नं मुख्यमन्त्रीया दाबी याःगु खः । तर कांग्रेस नेता शेखर कोइरालां पार्टीपाखे विद्रोह यानाः केदार कार्कीयात मुख्यमन्त्री दयेकेत एमालेया अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीयात ग्वाहालि पवंगु खःसा मौका पियाच्चंगु एमालें मुख्यमन्त्रीइ कांग्रेसयात ग्वाहालि यानाः गठबन्धन दुने म्हातेत स्वःगु खः । तर विश्वासया मत कायेगु इलय्

सत्ता गठबन्धनय् दुथ्याःगु फुककं धयार्थे पार्टीतयसं मुख्यमन्त्री कार्कीयात हे विश्वासया मत बीगु निर्णय यायेवं एमालें म्हातेगु राजनीतिक तिकडम ताः ई तक ताःलाये मफुत । गुकिया लिच्चः आः हाकनं १ नम्बर प्रदेशय् एमाले सरकारं पिहां वयेत बाध्य जूगु दुसा आः वयाः सत्ता गठबन्धन दुने म्हाताः थीथी प्रदेशय् सरकार दयेकेगु एमालेया म्हासं पूवनीगु सम्भावना

राजनीति केवल सत्तायात केन्द्रय् तयाः यायेगु मखु धकाः हरेक राजनीतिक पार्टीतयसं धायेगु यानाच्चंगु दु । तर नेपाःया फुककं धयार्थे राजनीतिक पार्टीत सत्ता भचा हे पिनेफुपिं मखु । गुगुं नं कथं न्त्यार्थे यानाः जूसां थःपिं सत्ताय् दयेमाः धइगु मानसिकतां यानाः राजनीतिक पार्टीतयसं आम जनताया नितिं बीमाःगु बिचाः जक मखु देय् विकासया नितिं दयेकेमाःगु रणनीति

१ नम्बर प्रदेशय् कांग्रेसयात त्छ्यानाः कांग्रेसया नेतृत्वय् सरकार दयेकेगु एमालेया निर्णय राजनीतिक रूपं ताःलाःसां नं अन्ततः लिपा वयाः उगु निर्णय एमालेया नितिं घाटाया व्यापार जूगु दु । निश्चित रूपं १ नम्बर प्रदेशय् जुयाच्चंगु अस्थिर राजनीतियात स्थिरता बीगु एमालेया थ्व निर्णय छ्मू कथं बांलाःगु खःसां नं थीथी पार्टी दुने म्हातेगु जूगु ज्या एमालें याःगु दु थुकिं भविष्यय् थज्याःगु राजनीति स्थिर मजुइगु निश्चित नं जूगु दु ।

मन्त । राजनीतिइ सत्ताय् वनेत थीथी कथं रणनीति दयेकेगु ज्या राजनीतिक पार्टी यानाच्चनी । अले थुकियात स्वभाविक रूपय् कायेगु याः । तर नेपाःया राजनीतिइ सत्ताय् वनेगु नितिं राजनीतिक पार्टीतयसं नालिगु रणनीति धाःसा तच्चकं घच्चायापू जुयाच्चंगु दु । गुकिया कारणं यानाः आम सर्वसाधारण जनतां राजनीतिक पार्टीतयत् विश्वास तर्कं मयाये धुंकूगु दु । राजनीतिक पार्टी सत्ता व भत्ताया नितिं यानाच्चंगु राजनीति खनाः आम सर्वसाधारण जनता निराश जुयाच्चंगु दु । गुकिया लिच्चः राजनीतिक पार्टीप्रति जनताय् दथुइ छ्मू कथं आक्रोश ब्वलनाच्चंगुया लिच्चः खः आः खनेदयेक वःगु न्ह्यु राजनीतिक पार्टीत । जब पुलांगु पार्टी प्रति जनताया दथुइ विश्वासया संकट जुइ अन स्वभाविक रूपं न्ह्यु बिचाः वा न्ह्यु चिन्तन शुरु जुइ । आः तक पुलांगु राजनीतिक पार्टीयात जनतां विश्वास याना वयाच्चंगु खः । तर पुलांगु राजनीतिक पार्टीया ज्या केवल सत्ता केन्द्रित जुल धाःसा निश्चित रूपं अज्याःगु पुलांगु पार्टी ध्याकुनय् लाइगु स्वभाविक खः ।

खः नेपालय् आपालं पार्टी नीस्वनेगु धुंकूगु दुसा गुलिखें पार्टीया अवसान नं जुइधुंकूगु दु । अफ्न विशेष यानाः धायेगु खःसा राणाकालय् नीस्वंगु प्रजापरिषद थीं नां तर्कं न्यनेमदयेधुंकूगु दु । उक्तथं थीथी पार्टीया हविगत जुयाच्चंगु दु । आः नं सत्ता केन्द्रित राजनीति यानाच्चंगु पार्टीतयसं थःत महिकेगु खःसा निश्चित दु थज्याःगु पार्टीया अवसान नं याकनं हे जुइ ।

तर्कं दयेके फयाच्चंगु मडु । आम रूपं जनता चाहेजुगु धइगु देय् विकास व स्वदेशय् रोजगारीया अवसर खः । तर थौं नेपाःया आपालं जनता देय् विकास मजुगु जक मखु रोजगारीया अवसर मन्त धकाः विदेशय् वनेगु यानाच्चंगु दु ।

खः अफ्न नं लाःनि यदि राजनीतिक पार्टीतयसं थःपित जक केन्द्रित मयाःसे जनतायात केन्द्रित यानाः राजनीति यायेगु खःसा वर्तमान अवस्थाय् माःगु रणनीति नालेगु जक मखु आम जनताया विश्वास कायम यायेगु अवस्था अफ्न नं विद्यमान दनि । मुक्तं जनता राजनीतिपाखे निराश जुयाच्चंगु अवस्था पक्का नं मखु । छुं छुं जनता अफ्न नं राजनीतिक पार्टीपाखे आशावादी दनि । अज्याःपिं जनतायात जक विश्वासय् कायेफइगु अवस्था दतधाःसां नं राजनीतिक पार्टीतयसं थःगु अस्तित्व ल्यंकेत ताः लाइगु निश्चित दु । तर उक्तिया नितिं धाःसा राजनीतिक पार्टीतयसं आर्जन यायेमाःगु जनताया विश्वास खः । अले उक्तथं जनताया विश्वास आर्जन यायेगु खःसा न्हापा न्हापा सत्ताया नितिं म्हाता वयाच्चंगु घच्चायापुसे च्वंगु राजनीति त्वःतेमाः । बहुमतया सरकार व अल्पमतया प्रतिपक्ष थःपिनिगु भूमिका जक बांलाक म्हातेगु खःसा निश्चित दु जनतां उमित विश्वास यायेफइगु अवस्था ब्वलनी । मखु सत्ताय् केन्द्रीत जुयाः नेपाःया राजनीतियात न्त्याबलें अस्थिरता यानातयेगु खःसा निश्चित दु आःया प्रमुख राजनीतिक पार्टीया अवसान याकनं जुइ । थुखेपाखे राजनीतिक पार्टीया ध्यान वनेमाःगु दु ।

सम्पादकीय

न्ह्यु दँया भिन्तुना, तिथिया खँय् ल्वाय् वा

दकले न्हापां ला न्ह्युदँया भिन्तुना । न्ह्यु दँ नेपाल सम्वत ११४४ भीगु न्त्यःने तय्जु याःवल । भीसं थुगुसी नं नारा थ्वय्का, थ्वय्काच्चना, 'भिन्तुना दु भिन्तुना, न्ह्यु दँया भिन्तुना', 'नेपाल सम्वत राष्ट्रिय सम्वत, राज्यं नेपाल सम्वत छ्यले हे माः, छ्यले हे माः ।' थज्याःगु थज्याःगु हे थीथी नारा भीसं न्ह्युदँ वलकि थ्वय्के अले ततःधंगु खँ नं ल्हाय् । तर व्यवहारय् भीसं छु यानाच्चना, थम्हं थःके दुने गुलितक दुवाला ले ?

दँय्दसं स्वन्तिइ तिथिया अलमल अले नेवाःत सकसित क्यनाः जिं धइथे हे नखः हनेमाः धकाः ल्वानाच्चनी । थुकिया लवः सुनां नइ ? न्हापा न्हापा नं तिथि टुट वा अप्वः मजुगु ला पक्कां हे मखु । तर न्हापा थथे थःथः हे ल्वाना ला मच्चं । आः वयाः जक गय् थथे जूगु ? गबलें सुनां बिचाः यात खइला ? खँ ल्हाय्त् ला सकसिनं थ्व खँ ल्हाइ, तर आत्म समीक्षा सुनां यात खइ ? सामाजिक संजालया अंगः स्वयंबलय् ला थ्व खँ खाइसेच्चंसा धाय्त् बाध्य हे यानाच्चंगु दु ।

भी थःथः हे ल्वाय् न्त्याःपिं खनेदत । थुगु खँय् नेवाः नुगः दुम्ह शिक्षक राजेन्द्र महर्जनजुया स्टार्टस थन न्त्यथने सान्दर्भिक हे जुइ । मल्ल जुजुपिनिगु पालय्या नेवाःतय् ल्वापुया दसि हे थ्व तिथि विवाद खः । पक्कां हे खः धाय्माः । मल्ल जुजुपिं थःथः मिले मजुयाः, थःथः दथुइ हे ल्वापु दयाः पृथ्वीनारायण शाहलिसे बुइमाल । आः नं भीसं व हे प्रवृत्तियात लिनाच्चनागु दनि । भी अफ्न ग्वःमह पृथ्वीनारायण शाहलिसे बुइमानि ? अफ्न ग्वःक थःगु भूमि तंकेमानि ।

थन सुं नेवाःया छँय् डोजर ब्वाकीबलय् थुलि जोश खनेदुला ? रिडरोड, फास्ट ट्रायक, सडक विस्तार थीथी नामय् नेवाःतय् छँबुं लाकाकाइबलय् थुलि तं पिहांवःला ? तर जब तिथि विवादया खँ वइ, छिपिं थुकथं हनीपिं मुख्त, जि थुकथं नखः हनीम्ह विद्वान धइगु कथंया कमेन्त, स्टार्टस गुलि वइ, सामाजिक संजालया अंगलय् स्वःसा सकसिनं खनी । उक्तिया दथुइ थःगु कमेन्त नं लाः कि मलाः छकः आत्म समीक्षा याय्गु मखुला आः ला ? कि न्त्याबलें थथे हे ल्वानाच्चनेगु ?

नेपाल सम्वत राष्ट्रिय सम्वत धाय्गु तर नेपाल सम्वत छ्यले थाकु धइगु हसना भीसं हे बियाच्चनेगु । नेपाल सम्वत राज्यं छ्यलेमाः धाय्गु तर थुगुसी न्ह्युदँ गुलि गते लाः धकाः न्यनाजुइगु अले म्हापूजा व न्ह्युदँया तिथिया खँय् हे ल्वानाजुइगु । आः भीसं सःगु थुलि हे खत ला ? फरक विचार, फरक संस्कृति, फरक आस्था, फरक विश्वासयात हिबाय्चबाय् याय्गु स्वयां सम्मान याय् सय्केनु ।

नेवाःतयसं यानावःगु म्हपुजा अले मब्दः

बिराजकाजी राजोपाध्याय

यमपन्चक, तिहार, स्वन्ति, दिवाली। समुदाय, क्षेत्र आदिया विविधतालिसें नां व हनेगु पहःचहः पायफु। तर कार्तिक कृष्ण त्रयोदशीनिसें कार्तिक शुक्ल दुतियातक नेपालय् जक मखु, भारतय् तर्कं सकभनं भःभः धाइ। छैय् दक्वभनं पाल्चालिसें भिलिमिलि मत च्याकाः, भःभः धाय्काः नखः हनी। कार्तिक कृष्ण त्रयोदशीया दिनय् क्वःपूजा यानाः न्ह्याइगु नखः कार्तिक शुक्ल दुतियाकुन्हु किजापूजा यानाः क्वचाइ। न्ह्यानु हनीगु नखः जूसां न्ह्यःया निन्हु साधारण कथं जक क्वःपूजा व खिचापूजा यानाः मुख्य रुपं कार्तिक कृष्ण औशीनिसें कार्तिक शुक्ल दुतिया स्वन्हु भःभः धाय्क नखः हनेगु परम्परा जुल। मेमेपिन्सं मेमेगु नां बियातःसां थुगु इलय् भीसं स्वन्ति नखः धकाः हनावया। नेवाःतयगु निरिं स्वन्ति नखःया महत्व मेपिनि स्वयां अभः अप्वः दु धाय्माः। छायाःसां थुगु इलय् नेवाःतयसं जक हनावःगु म्हपूजा नं जुइसा न्ह्युगु दै नं वइ।

कार्तिक कृष्ण औशी अर्थात कौलागा आमैकुन्हु सकलसिया थःथःगु छैय् लक्ष्मी दः दुकयाः लक्ष्मी पूजा याइ। उगु दिनिसें सकलसिया थःथःगु छैया इयालय् पाल्चा च्याकाः दिपावलि नं याइ। उकथं सकलसिया छैया इयालय् पाल्चाय् मत च्याकातइगु स्वयंवल्य् तसकं न्ह्यइपुस्से नं च्वं। लक्ष्मी पूजाया कन्हय्कुन्हु कार्तिक शुक्ल पारु अर्थात कछलाथ्व पारुकुन्हु नेवाःतय म्हपूजा याइ।

नारायण द्यवं बलि राजायाके स्वपलाः दान काय्धुंकाः बलि राजाया

दानी व त्यागी स्वभावया दुरुपयोग यानागु धकाः पशुताय् चायाः नारायण द्यः थम्हं हे बलि राजाया त्यागी व दानि प्रबृत्तीयात लिइ सय्कि धकाः सकसितं म्हपूजा याकेब्यूगु किम्बर्दान्त नं न्यनेदु। मेगु धापू कथं गुगुं इलय् बिशाल नगर राज्य च्याःबलय् उगु थासं ज्यान बचे यानाः वःपिसं छैय्ये सगं कयाः म्हपूजा याःगु नं धयातःगु दु। नेवाः समाजय् गुगुं कथंया घटना वा दुर्घटनापाखे थः बचे जुइत ताःलात धाःसा, वा मृत्युयात त्याकावःम्हेसित छैय्ये सगं बीगु चलन दु।

म्हपूजा नेपाल सम्बतया न्हापांगु दिं अर्थात न्हूदैं कछलाथ्व प्रतिपदाय् लाः। राघवदेवया शासनकालय् शंखधर साख्वालं राज्यया दक्वं जनताया त्यासा पुलाः ऋणमोचन याना बी धुंकाः सकसितं आर्वालि थःगु जीवन न्ह्युगु दंगं न्ह्याकि धकाः म्हपूजा याकेब्यूगु धकाः नं धायेगु याः। तर नेपाल सम्बत न्ह्याये न्ह्यः हे म्हपूजा न्ह्याय्धुंकागु खनेदु। थथे धयाचनेबलय् न्हूदैं वा दैया न्हापांगु दिनय् म्हपूजा याःगु धइगु खं धाःसा पाय्छि हे खनेदु। नेपाल सम्बत न्ह्याय् स्वयां न्ह्यः हे तिथि गणनाया दिनमानक ला दुगु खत हे। व हे मानकयात लिधंसा कयाः देय्या हे नामं नेपाल सम्बत नं न्ह्याकागु जुल। अय्जुगुलिं म्हपूजाया प्रचलन नेपाल सम्बत स्वयां न्ह्यः धाःसां दैया न्हापांगु दिनय् म्हपूजा याःगु खः धइगु खं नकारे याय् मछिं।

लक्ष्मी पूजा साल तमाम जुइगु दिन ला खत हे। उगु दिनय् थःके दुगु छैबुंया भवं, तिसा, धेबा, आर्थिक लेनदेनया ल्याःचाः च्वयातःगु किताब सकतां तयाः लक्ष्मीपूजा याइ। व धयागु दच्छियं थम्हं गुलि कमे याना, गुलि खर्च याना, त्याय् कयागु, लिता काय्माःगु हिसाबकिताब याःगु खत सा कन्हय्कुन्हु दैया न्हापांगु दिनय् आः दच्छियं क छुं नं पंगः मदय्क, उसांय् मदय्काः च्वनेम्वाय्क थःगु ज्या यानाच्वने फय्मा धइगु कामना यासं छैय्ये सगं कयाः म्हपूजा याःगु खः।

हेरेक नखःचखः वा पुजा, द्यःलिसे हे स्वानाच्वनी। तर म्हपूजाय् सुं द्यःयात मखसें थम्हं थःत हे पूजा याइ। म्हपूजाया बारे मस्यूपिसं वा थुकिया दर्शन मथूपिसं थम्हं थःत पुज्यायेगु धइगु ताइबलय् अजूचायेफु। तर सुं द्यःयात पुमज्यासे थम्हं थःत पुज्यायेगु धइगु दुय्यंगु दार्शनिक परम्परा खः। थम्हं थःत हे पुज्यायेगु तजिलजिं द्यः धइमह थःके दुने हे दइ, पिने देगलय् माः जुइ म्वाः धकाः शिक्षा नं ब्यूगु दु सा दक्कले न्हापां थम्हं थःत म्हसीके अलेतिनि मेपिन्त म्हसीके फइ धइगु हसना नं म्हपूजा बियाच्वंगु दु।

म्हपूजायायत सकले छैजः छथाय् मुनेमाः। सुं नं छैजः गनं पिने तापाक वनाच्वंगु दु सा म्हपूजा यायत छैय् थ्यंकः वइ। छैय् वय्मफइगु अवस्थाय् उम्ह छैजःया नामं मन्दः दय्काः मन्दः जक जूसां पुज्याइ। म्हपूजाय् मन्दःया विशेष थाय् दइ। म्हपूजा यायत थःगु प्रतिविम्ब कथं मन्दः दय्की। मनूया शरीर पञ्चतत्वं निर्माण जुयाच्वंगु दइ। थःगु शरीरया पञ्चतत्त्वया रुपय् पञ्चतत्त्वया प्रतिनिधित्व याइगु थी थी ज्वलनं मन्दः दय्की। दक्कले न्हापां लखं मन्दः च्वइ। लः धइगु थः हे जलतत्व जुल। वयालिपा लःया द्यःने चिकनं च्वइ। लखय् लेहैपुइगु चिकनं वायु तत्वया प्रतिनिधित्व याइ। लः व चिकनं च्वयातःगु मन्दःया द्यःने पृथ्वी तत्वया रुपय् पोतासं च्वइ। उकिया द्यःने ट्याउंके अभीरं च्वइ। आकाश

तत्वया रुपय् मन्दःया द्यःने ताय् व्हली। वयां लिपा मन्दलय् आखय् तइ, माय् नं तइ। अले मन्दलय् न्यापुचः वा नं तइ। वाया थुगु न्यागू पुचलं नं पञ्चतत्त्वया हे प्रतिनिधित्व याइ। अले ताःहाकःगु इताः खेलुइताः च्याकी। खे धायेबलय् ख्वाःपाः खः। थःगु ख्वाःपाः गपाय्हाकः, अपाय्हाकः थुगु खेलुइताः दय्माः धाइगु जगुलिं हे थुगु इताःयात खेलुइताः धाःगु खः। खेलुइताः च्याकेधुंकाः थुकिं अग्नि तत्वया थाय् काइ।

मन्दलय् छ्यलीगु थी थी ज्वलंत थुकथं पञ्चतत्त्वया प्रतीकया रुपं कयातःगु दुसा थुकियात मेगु कथं नं ब्याख्या यानातःगु खंकेफइ। ताय्यात स्वर्गया स्वां, अथवा बसुन्धराया रुपं नं काइ सा मुस्यायात शनिश्चर, माय्यात संकटा, आखय्यात करुणामय आदिया रुपं नं ब्याख्या यानातःगु खंकेफइ।

म्हपूजा यायगु तरीका व मन्दःया थाय् अथवा जातीय समुदाय कथं पाय्फु। तर थुकी सकसियां ज्वःलाःगु तजिलजि धइगु छगू ला मन्दः हे जुल। स्वरुप पाःसां च्वय् न्ह्यथनागु ज्वलंत छ्यलाः म्हपूजा यायत सकसियां थःगु कथंया मन्दः ला च्वय् हे माः।

मेगु ज्वःलाःगु तजिलजि धइगु सगं खः। नेवाः समाजय् सुयां नं छुं न्ह्युगु ज्या न्ह्याकूसा, छुं नं कथंया भय वा संकट तरे जूसा, जन्मनिह, इहिपा इहि, बाःन्हाः आदि वा छुं नं ज्या ताःलाःसा छैय्ये सगं बीगु चलन दु। छैय्ये सगनय्

मू रुपं न्याता हे ज्वलं दइ, छैय्ये सन्या, माय् वः, ला अले अय्लाः। थुगु न्याता ज्वलनं नं पञ्चतत्त्वया हे प्रतिक कथं ब्याख्या यानातःगु दु। लखय् च्वनीम्ह न्यां जलतत्व, माय् वः वायुतत्व, छ्वय्ला पृथ्वी, अय्लाः अग्नि व छैय्ये आकाशतत्वया रुपं काइ। पञ्चतत्वं निर्मित मनूया शरीरय् दक्वं तत्वत सन्तुलित जुयाच्वनेमा धइगु मन्तुनालिसे पञ्चतत्त्व हे सगंया रुपं काइगु खः।

नेवाः तजिलजिइ अप्वः यानाः मिसातयत प्राथमिकता बियातःगु खंकेफइ। व हे कथं म्हपूजाय् नं छैया नकिंया भूमिका विशेष जुइ। छैय्याम्ह नकिम्हं हे म्हपूजाया ज्या न्ह्याकी। दक्वं छैजःत थःथःगु मन्दलय् थःगु मर्यादाया कथं छिसिकथं पयतुइ धुंकाः धौ सिन्हः तिकाः धौ सगं तिकाबी। थुगु धौ सगंयात तिमिलाया रुपं काइ। वयालिपा मन्दः पूजा यानाः सि सगं बी, काइ। सि सगंलिसें ग्वय्स्वामाः नं बी। गबले मगनीगु स्वांया रुपं काइगु थुगु ग्वय्स्वामालं जीवनयात अर्थे सिर्ति मछ्वये धइगु हसना कुबियातःगु दु। अथे ला म्हपूजा धइगु मनुखं थम्हं थःत हे पुजा यायेगु खः। तर गुं गुं छैय् थःगु छैय् लहिनातःपिं पशुपक्षीयात नं पुजा याइ व थम्हं न्हियानिहं छ्यलेगु ज्वलं वा ज्याभःत नं पुजा याइ। गथेकि तुफि, हासा, घः आदि आदि। विशेष यानाः थःगु न्हियानिहंथया जीवन हनेत थःत माःगु ज्वलंत हे म्हपूजाय् पुजा यायेगु याइ।

म्हपूजाया अर्थ मानव जीवन दर्शनलिसे स्वानाच्वंगु दु। अय्जुगुलिं मानव जीवनलिसे तप्यंक स्वापू व अर्थ दुगु म्हपूजा सुनां याय्गु वा सुनां याय्मज्यु धयाच्वने आवश्यक मजू। उमेरया दृष्टिं नकतिनि बुयाः जा नकेधुंक्मह मचानिसें कयाः म्वानाच्चीपिं न्ह्याम्हेसिनं म्हपूजा याय्ज्यु। सभ्य समाजया विकास याय्गु, भीगु न्हियानिहंथया जीवनयात स्वस्थ दयेकेत माःगु शिक्षा, हसनालिसेया थुगु कथंया परम्परायात थुइकाः न्ह्याका यंकेगु तसकं बांलाइ।

गकन ; ज्त \! \$\$

ñböf kēgf

सकसियां भिं जुइमा,
सकसियां जय जुइमा
सकसियां भिं उसांय, ताःआयु व
सुख शान्तिया कामना
स्वन्ति नखः व नेपाल संवत् ११४४
न्हूदैं क्यंगु लसताय् भिंतुना !

हेराकाजी महर्जन, नायः

नेपालभाषा मंकाः खलः यल
त्यागः

गकन ; ज्त \! \$\$

ñböf kēgf

सकसियां भिं जुइमा,
सकसियां जय जुइमा
सकसियां भिं उसांय, ताःआयु व
सुख शान्तिया कामना
स्वन्ति नखः व नेपाल संवत् ११४४
न्हूदैं क्यंगु लसताय् भिंतुना !

मिंतुना बचत तथा ऋण
सहकारी संस्था लि.
क्षत्रपाटी, येँ

गकन ; ज्त \! \$\$

ñböf kēgf

सकसियां भिं जुइमा,
सकसियां जय जुइमा
सकसियां भिं उसांय, ताःआयु व
सुख शान्तिया कामना
स्वन्ति नखः व नेपाल संवत् ११४४
न्हूदैं क्यंगु लसताय् भिंतुना !

मोति शाक्य, प्रोप्राइटर

९८४१०३३७२३

स्वर्ण आभूषण

टंकेश्वर, काठमाडौं

फोन : ०१-५१२३०८९

गकन ; ज्त \! \$\$

ñböf kēgf

सकसियां भिं जुइमा,
सकसियां जय जुइमा
सकसियां भिं उसांय, ताःआयु व
सुख शान्तिया कामना
स्वन्ति नखः व नेपाल संवत् ११४४
न्हूदैं क्यंगु लसताय् भिंतुना !

दया नन्द शाक्य, प्रोप्राइटर

९८४१४४९५५५

शाक्य ज्यासः पसः
थाय्मरु, येँ।

स्वन्ति नखः धर्मराज-धनलक्ष्मी सम्बादय् आधारित

बद्रिनाथ कायरश

भीगु शास्त्रय् भीत ज्ञान व शिक्षा बीत खास यानाः मिसातय् ज्या, कर्तव्यया बारे ज्ञान बीत धर्मराज - धनलक्ष्मी सम्बाद धकाः छु बाखं दुथ्याकातःगु दु। थ्व थीथी नेपाल भाषाय् हस्तलिखित ग्रन्थय् व श्री स्वस्थानी परमेश्वरी ब्रतया बाखनय् तकं दुथयकातःगु दु। व हे बाखनय् न्हयथनातःकथं उकी आधारित जुयाः थ्व स्वन्ति नखः भी आजुबाज्यापिन्सं परापूर्वकालनिसें हनावःगु भान जुइ। थुकी मुख्य स्वता खँ बिचाः याय् बहःजू।

न्हापांगु खँः मिसातय् छँ, क्यब यचुपिचु यानातःसा, थःगु म्ह स्वच्छ व यचुपिचु यानातःसा, छँ परिवारयात नापं मिलेचले यानाः तयातःसा, परिवारय् सकसित समान ब्यबहार यानातःसा व सत्य मनं धर्मकर्म अले शुद्ध मनं सत्यय् बिश्वास तयातःसा व छँय् धनलक्ष्मीया बास जुइ। व हे ह्वःताः लाकाः धनलक्ष्मीया पूजा कौलागा औशीया दिनय् याइ। गुगु पूजायात भीसं 'लक्ष्मी पूजा' धाय्गु यानाचवना। थुथकं स्वयबलय् 'लक्ष्मी पूजा' धकाः धनलक्ष्मीया बास जुइबलय् पूजा याय्गु व लक्ष्मीद्यःया सुवाः काइगु खनेदु।

निगूगु खँः मिसातय्सं आचारविचारं बांलाःगु ब्यबहार यानाः दक्वं परिवारयात मिलेचले यानाः दक्वसित खुसी, आनन्द बियाः छँ न्ह्याकाचवसा धनलक्ष्मी शक्ति व माःगु सकतां बस्तुया बन्दोबस्त यानाबी धइगु मान्यता दु। थुथकं धनलक्ष्मी लय्तायाः आशिर्वाद चूलाःम्ह छँया नकिम्हं दक्वं परिवारया 'म्हपूजा' यानाः आशिर्वाद बीगु प्रचलन दु।

स्वंगूगु खँः नकिम्हं फयाकाःगु शक्ति व धनलक्ष्मी ब्यूगु आशिर्वाद छँ, क्यब दक्वभनं भःभः धायाः दक्वं परिवारयात शक्ति बीत सक्षम जुइगु मान्यता दु। थ्व हे खँया पुष्टिया रुपं नकिम्हं दक्वं परिवारया दुजःतय्त 'म्हपूजा' यानाबी। उकिया कन्हय्कुन्हु भोलिपल्ट व हे मिसातय्सं तःकेहँया रुपं दाजुकिजापिन्त आशिर्वाद बीत 'किजापूजा' याइ।

थ्व हे तथ्ययात थुकइकाः भी आजुबाज्यापिन्सं स्वन्ति नखः धकाः स्वन्हु लगातार हनावःगु खनेदु। व कथं न्हापांगु दिनय् शक्ति जाःम्ह मिसातय् हुनि धनलक्ष्मी छँय् दुहाबिज्याइ व आशिर्वाद बी धइगु मान्यता दु। अय् जुयाः न्हापांगु दिनय् धनलक्ष्मीयात

धन तयातःगु धुकू क्वथाय् पूजा याइ, गुकियात 'लक्ष्मी पूजा' धाइ। निन्हगु दिनय् शक्ति जाःम्ह नकि मिसां दक्वं छँजःपिन्सं जेष्ठताया लिधंसाय् इवःलिक तयाः छँयँय् सगं बियाः आशिर्वाद बी, थुकियात 'म्हपूजा' धयातल। स्वन्हुकुन्हु किजापूजा धकाः मिसातय्सं थः दाजुकिजायात पूजा यानाः आशिर्वाद बी। अय्जुयाः थुगु स्वन्ति नखतय् लक्ष्मी पूजा याय्त धनलक्ष्मीया बास गन व गुकथं जुइ धकाः थुकुके सीकेमाः।

लक्ष्मी बाय् चवनी मचवनी धइगु खँ छँया मिसातय् स्वभाव, ब्यबहार व सत्यताय् बः काइ धइगु मान्यता दु।

धनलक्ष्मी धयाबिज्याइ, 'हे धर्मराज, जि गज्याथाय् बाय् चवनेधाःसा दकले न्हापां सु मिसायाके सत्यता दु, जि अन चवने। गन मिसायाके सत्य धर्म दइमखु, जि अन चवनेमखु। थुकिया अर्थ सत्य, काम व सत् तौरतरिकां धन कमे याःगु जुइमाल। सुइतं ठगे यानाः, लुटे यानाः, स्यानाः मुंकूगु धनय् धनलक्ष्मीया बास जुइमखु। गन मिसातय्सं मखुगु खँ ल्हाइ, अशुद्ध जुयाः चवनी, गुगु छँ मिसातय्सं माःगु बस्तुया ब्यबस्था मयाःसे लापरवाही यानाजुइ, अन धनलक्ष्मी बास चवनीमखु। गुगु छँय् मिसातय्सं यचुपिचु मयाःसे, छँय् माःगु ब्यबस्था मयाःसे, थःगु रितिथिति नं मल्यूसे मेपिन्त म्वाःमदुगु दुःख बियाजुइ, व छँय् धनलक्ष्मीया बास जुइमखु। गुगु छँया मिसातय्सं साक्क नय्गु ज्वरे मयाःसे, मसाःगु व मबुगु नसा न्ह्याबलें हथाय् हथाय् चायाः नकाजुइ धाःसा अज्याःपिं मिसात दुगु

छँय् गाक्क धन मुंकाः दुकाःसां धन स्थिर जुइमखु, व छँय् धनलक्ष्मीया बास दइमखु। सु मिसात छँय् बँ पुइगु, यचुपिचु याय्गु, बँ थिलेगु याइमखु, मेपिं सुयागु नं मानमर्यादा मतःसे म्वाःमदुगु खँय् जवाःसवाः यानाजुइ, ल्वानाजुइ, अज्याःपिं मिसात दुगु छँय् मिजनं गाक्क धन कमे याःसां फिइ लः प्वकूथें जुइ। गन छँय् मिसातय्सं थकालीपिन्त हनाबना तइमखु, सकसित बांलाक नाइक खँ ल्हाइमखु, छँय् मखूगु खँ दुइका, ल्हातय् लाःगु बस्तु थम्हं जक उपभोग याय्त स्वइ, अन नं धनलक्ष्मी चवनीमखु। गन धन लक्ष्मी बाय् चवनीमखु, अन छँय् मिजनं अनेक कथं धन मुंकूसां, गाक्क धन कमे याःसां, गाक्क धन छँय् दुकाय्त ताःलाःसां धन ल्यनाचवनीमखु। धनया दुरुपयोग जुयाः दरिद्र हे जुयाः दुःख सियाः चवनेत बाध्य जुइ।'

लक्ष्मी धर्मराजयात धयाबिज्याइ, 'बांलाःगु लक्षण दुपिं मिसातय्सं सकसिगु सुख शान्ति व सहज जीवन निर्वाह याय्त ग्वहालि याइ। परिवारया मिलनय् आनन्दित जुयाः परिवार सुचारु रुपं न्ह्याइ। अज्याःपिं मिसात दुगु छँ भःभः धाइ। थज्याःपिं मिसातय्सं धनलक्ष्मीयात सःताः थःथाय् तय्त सक्षम जुइ। थज्याःपिं मिसात दुगु छँय् सकसिनं सुखलिसें जीवन हनाः भाग्यमानी जुइ। हे धर्मराज, जि बाय् चवनागु छँय् छुं नं कथंया चीजबीजया कमी जुइमखु। छुं नं बस्तुया कमी जूगु जूसां धन, सम्पत्ति व अन्न अनाज परिपूर्ण यानाबी। व छँया मिसां दक्वं छँजःपिन्त मिलेचले यानाः तयातइ।' थुकथं लक्ष्मी धर्मराजयात

मिसातय् भिंगु लक्षणत न्यकेधुंकाः धर्मराज लक्ष्मीयाके खास यानाः मनूतय् याय्ज्युगु, मज्युगु पाप पुण्यया खँ न्यन। मिसातय् शक्ति थकाय्त व परिवारयात शक्ति बीत छु आशिर्वाद बीमाः धकाः न्यन।

धर्मराजया न्हयसलय् लक्ष्मी थुकथंया लिसः बियाबिज्यात, 'थुकथंया बांलाःगु लक्षण दुम्ह मिसां परिवारय् बांलाःगु ब्यबहार, मानमर्यादा तय्गु, रितिथिति लीगु, नाता, कुटुम्ब, ईष्टमित्र, शाखासन्तानलिसे मेलमिलाप व श्रद्धाभक्ति तयाः परिवारयात न्हयःने यंकेत सक्षम जुइ। परिवार व कुल कुटुम्बय् मेलमिलाप तयाः पारिवारिक आनन्द बीफइ। बांलाःगु लक्षण दुम्ह मिसां थःगु धर्म पालन यानाः परिवारया बांलाःगु ब्यबस्था ताःलाकातःसा उत्तम फल प्राप्त जुइ। थज्याःम्ह मिसां मिजंया ब्यबसाय, ज्याय् हःपाः बीत व माःकथं ब्यबस्था यानाबीत नं कुतः याइ।

थज्याःम्ह मिसां पुरुषयात सन्तोष याय्गु, आनन्द बीगु, धनसम्पत्ति मुंकाबीगु, छँयात सम्पन्न याय्गु लिसें छँ भःभः धाय्कावी फइ। मिजंयात नी नसा नकेगु, उसाँय् बांलाकातय्गु, साक्क भिंक थुयाः नकेगु, ईच्छा कथंया नकाः सन्तोष याइपिं नं मिसात हे खः। सन्तान बुइकाः मिजंयात नं सन्तानया आनन्द बीपिं नं मिसा हे खः। कमे याःवगु धेब लबचे यानाः, बचे जू धनसम्पत्ति ब्यबस्थित यानाः छँ सम्पन्न दय्काः आनन्द बीपिं नं मिसा हे खः। छँय् विश्वासया लकस दय्काः मिजंयात धनसम्पत्ति कमे याःवनेत उत्साहित, प्रोत्साहित व सक्षम दय्कीपिं नं मिसा हे खः। कमे यानाहःगु धनसम्पत्तिया सदुपयोग यानाः सकसित लुधनी कथं खर्च यानाः बचे जूगु धनसम्पत्तिया बांलाःगु ब्यबस्था यानाः तयाबीपिं नं मिसा हे खः।

थुकथं दक्वं कथं मिसात पुरुषया शक्ति रुप जुइफइ। न्ह्याबलें नं मालीबलय् माःकथं शक्तिया श्रोत जुइफइ। परिवारयात सन्तुष्ट दय्काः मिजंया शक्ति स्वरुप जुयाः चवनीपिं मिसायात परमेश्वरय सदासर्वदा कृपा दइ धइगु शास्त्रय् धयातःगु दु। थज्याःम्ह मिसां थम्हं नं धर्मकर्म यानाः थः मिजंयात नं धर्मकर्म याय्गु ब्यबस्था यानाः छँ भःभः धाय्काचवनी।

फुसद दुगु इलय् छक्कः धर्मराज - धनलक्ष्मी सम्बाद नं ब्वनादिसँ। सुभाय् ॥

धनलक्ष्मी धयाबिज्याइ, 'हे धर्मराज, जि गज्याथाय् बाय् चवनेधाःसा दकले न्हापां सु मिसायाके सत्यता दु, जि अन चवने। गन मिसायाके सत्य धर्म दइमखु, जि अन चवनेमखु। थुकिया अर्थ सत्य, काम व सत् तौरतरिकां धन कमे याःगु जुइमाल। सुइतं ठगे यानाः, लुटे यानाः, स्यानाः मुंकूगु धनय् धनलक्ष्मीया बास जुइमखु। गन मिसातय्सं मखूगु खँ ल्हाइ, अशुद्ध जुयाः चवनी, गुगु छँ मिसातय्सं माःगु बस्तुया ब्यबस्था मयाःसे लापरवाही यानाजुइ, अन धनलक्ष्मी बास चवनीमखु।

gkfn ; ङ्त \ ! \$\$ ñbõf le tgf

नेपाल संवत् १९४४ न्हूदँ क्यंगु लसताय् सकल ब्यमि, अभिभावकलिसें नेपाःमिपिनिगु सुख, शान्ति व मिं उसाँय्या कामना यानाचवना।

माडन नवाइ इंग्लिस स्कूल
Modern Newa English School
Durbar Marg, Kathmandu, Nepal. Tel. : 4249350

gkfn ; ङ्त \ ! \$\$ ñbõf le tgf

अकशियां भिं जुइमा, अकशियां जय जुइमा
अकशियां भिं उसाँय्, ताःआयु व सुख शान्तिया कामना
स्वन्ति नखः व नेपाल संवत् १९४४
न्हूदँ क्यंगु लसताय् भिंतुना।

असन सेवा समिति
असन सेवा समिति, असं, यें

सुखया लँ

दीपक श्रेष्ठ

तःब्यागु लँपुं न्ह्यानाः जुइमा
वा चीबालागु लँ ज्वनाः
थ्यंकेगु ला आखिर थःमहं तातुनागु आज्जुइ हे खः ।

चक्कंगु कुलां जुइमा
वा चीधंगु गुफा
थ्यंकेगु थाय् ला थःथःगु हे दइ ।

चीब्यागु लं वनेत साहस माः
गनं दइ ला
चुलुबिनाः कुतुवनी ला !
होस तयेगु थःमहं हे खः ।

तःबालागु लँपुं न्ह्यायेत नं
महो साहसं मगाः खनिं
लिउनें सुनां नं ठक्कर नकाथकी ला
न्ह्यःनें सुनां नं लँ त्वाल्हाना बी ला
थःत लिफ्यानाः सुं न्ह्यःनेवनी ला
अथवा, सामान्य फर्सं जक नं पुइका यनी ला !

नापनापं वइ चिन्ता व चिन्तनया विषय
चिन्ता जक कयां गन्तव्य थ्यनी गनं ?
जितः चिन्ता मकासें आज्जुइ थ्यंके माःगु दु
जितः सुखया अःपुगु लँ जुइमाःगु दु ।

इतिहास साक्षी दु
आखिर गुफा हे ला खः
मनू न्हापलाक बासं च्वंगु थाय् ।

वर्तमान ला बेहिसाब न्ह्याःवने धकाः ब्वाँय् वनाच्चंगु दु
वर्तमान ला बेहिसाब ब्वाँय्वने धकाः न्ह्याःवनाच्चंगु दु

छक्कः लिसः फ्वनेगु मन दु छंके
सुखया लँ तःबाला जुइ कि चीबाला ?

देश अथें क्वतुनी मखु

आर. मानन्धर

देश अथें स्यनीमखु
देश अथें तुनी मखु
चाया नुगः गबलय् क्वतुनी
अबलय् धाःसा
चा अथें अथें स्वतुनावनी
अले, देश अथें अथें भज्यना वनी ।

चा नं अथें तुनी मखु
चाया द्यःने च्वनीपिं मनूतयूसं
चाया मूल्य मथुइवं
चाय् स्थापित मान्यता महमसीवं
चा अथें अथें तुना वनी ।

देस थाहां वयेत
चा व मनूया दथुइ
क्वात्तुगु मतिना दयेमाः
थवंथवय् करिसक घयेपुना च्वनेमाः ।

देश धयागु छु ?
चा व मनूया मतिना ला खः !

चा महमस्यूपिं मनू
चां महमस्यूपिं मनू
चाया द्यःने वयाः च्वन धाःसा
चायात यःयःथे उपभोग यायेगु याइ
चायात फगत साधन तायेकी
दलाल जुयाः
चायात न्याये-मीगु वस्तु दयेकी ।

अले चा विचलित जुइ
चाया नुगः क्वतुनी
चाया नुगः क्वतुनेवं
देश अथें अथें न्हना वनी
देश अथें अथें भज्यना वनी
देश अथें अथें स्वतुना वनी ।

यथार्थ

जितेन्द्र रसिक

वं न्ववाना च्वन
थःगु हे
नुगःया खँ प्वकाः
अथेसां नं
मनूत
न्यनेगु न्हायुपं
छखे छखे लाकाः
वनाच्चन उखेथुखे ।

वं ध्यानाकर्षण
यायेत कुतः याःसां नं
मन्यं सुनां नं
वयागु खँ
न्हायुपं दुपिं ख्वाँयुत
मताः पहलं
छखेछखे वनाच्चन ।

भी मिखां मखंक च्वनाच्चनपिं
न्हायुपं दुसां नं मताःपिं
थ्व इलय्
सुम्क च्वनाः फुकं
सः दुपिं
मखं थें यानाच्चन
मिखा दुपिं
अले,
खिउँल भीगु देसया आकाश !

हाकनं
हाकनं
हाकनं
छू तःधंगु दुर्घटना जुल
अन हे सिधल व ।

जब व सिधल
अले धयाच्चन सकस्यां
च्व... च्व... च्व...
विचरा !

रामगोपाल आशुतोषया निपु कविता

अटोग्राफ

धा रे यज्यू
छंत गन अटोग्राफ बी जिं ?
दिलय् कि दिमागय्
नुगलय् कि नुगःचुइ ?

अटोग्राफ
गुकथं बिउसा यः छंत ?
छातिया अंगलय् प्यपुंकाः
वा
महुतुसिया पानाय् चुप्पा जुयाः
धा
गन अटोग्राफ बी जिं ?

कि जुयाबी गर्भाधान छंगुदुने
अले,
जन्म जुयाबी छंगु मतिना जुयाः !?

छ वइबलय्

वःथें मजुइब्यु
केवल वयेत जक ।

गथे
मियात च्याकेत मि
लःयात तृप्त यायेत लः
फयूयात ग्वःफयू दयेकेत फयू
पृथ्वीइ पृथ्वी बुइकेत पृथ्वी वइ ।

छ वयेबलय्
बस, छ वइब्यु ।

वयेबलय्
छ थुकथं वइब्यु
गथे
मांयात खनीबलय्
ख्वयाच्चंमह मचाया ख्वालाल्य्
न्हिलासू वइ !

gkfn ;jt \!\$\$

ñböf kēgf

सकसियां भिं जुइमा,
सकसियां जय जुइमा
सकसियां भिं उसौंय, ताःआयु व
सुख शान्तिया कामना
स्वन्ति नखः व नेपाल संवत् ११४४
न्हूदँ क्यंगु लसताय् भिंतुना !

शहीद स्मारक कलेज

नयाँबजार, कीर्तिपुर ।

gkfn ;jt \!\$\$

ñböf kēgf

सकसियां भिं जुइमा,
सकसियां जय जुइमा
सकसियां भिं उसौंय, ताःआयु व
सुख शान्तिया कामना
स्वन्ति नखः व नेपाल संवत् ११४४
न्हूदँ क्यंगु लसताय् भिंतुना !

विष्णुकुमार महर्जन,
प्रोप्राइटर

न्यू राइज कपडा पसल

टेलरिङ्ग सेन्टर

नयाँबजार, किपू

gkfn ;jt \!\$\$

ñböf kēgf

सकसियां भिं जुइमा,
सकसियां जय जुइमा
सकसियां भिं उसौंय, ताःआयु व
सुख शान्तिया कामना
स्वन्ति नखः व नेपाल संवत् ११४४
न्हूदँ क्यंगु लसताय् भिंतुना !

यूनिक टेलर्स

नयाँबजार, किपू

gkfn ;jt \!\$\$

ñböf kēgf

सकसियां भिं जुइमा,
सकसियां जय जुइमा
सकसियां भिं उसौंय, ताःआयु व
सुख शान्तिया कामना
स्वन्ति नखः व नेपाल संवत् ११४४
न्हूदँ क्यंगु लसताय् भिंतुना !

मिलन स्टूडियो

नयाँबजार, किपू

बौद्ध शिक्षाया न्ह्यलुवाः नरेश गुरुजु

लहना डेस्क

नेपाःया बौद्ध शिक्षायात औपचारिक उच्च शिक्षाय् यंकेगुलिइ महत्वपूर्ण भूमिका म्हितूपिनि नां कायेबल्य् दकलय् न्ह्यःने वङ्गु नां खः - प्रा.डा. नरेशमान वज्राचार्य । गुरु शिष्य परम्पराय् लिक्नुनाच्चंगु नेपाःया बौद्ध शिक्षायात अन्तर्राष्ट्रिय रूपं मान्यता दइ कथं औपचारिक शिक्षाय् यंकेगुया श्रेय वय्कःयात हे दु । वय्कःयात थ्व श्रेय अर्थे वंगु धाःसा मखु, वय्कलं यानादीगु अतुलनीय योगदानया कारणं हे बौद्ध ख्यलय् वय्कः छम्ह सकसिनं हनाबना तयातःम्ह गुरु जुयादीगु खः ।

नेपाःया बौद्ध शिक्षा परापूर्वकालं निसैं गुरु शिष्य परम्परा कथं न्ह्याना वयाच्चंगु खः । थ्व हे परम्परा कथं वय्कलं नं बौद्ध गुरु पं. बद्रीरत्न वज्राचार्य (वद्री गुरुजु)यापाखें शिक्षा कयादिल । वद्री गुरुजुयाथाय् वय्कलं सांस्कृतिक रूपं कायेमाःगु शिक्षा दीक्षा कयाः गुरुजु जुयादिल । थ्व लिपा वय्कलं भारतया न्हू दिल्लीइ वनाः दिल्ली विश्वविद्यालयपाखें बौद्ध शिक्षाय् पिपेचडी यानादिल । नेपालय् कर्मस विषय कयाः डिप्लोमा पूर्वकादीम्ह वय्कलं दिल्ली वनाः बौद्ध शिक्षाय् न्हापां एमए यानादिल, अले एम.फिल पूर्वकादिल, थ्व लिपा सन् १९९८ य् दिल्ली विश्वविद्यालयं हे पिपेचडी यानादिल । वय्कः बौद्ध धर्मया वज्रयानय् पिपेचडी यानादीम्ह नेपाःया हे न्हापांम्ह व्यक्तित्व खः । वय्कलं वज्रयानया चक्रसम्बरयात कयाः पिपेचडी यानादीगु खः । अथेहे बौद्ध शिक्षाय् एम.फिल यानादीम्ह नं वय्कः नेपाःया हे न्हापांम्ह खः । एम.फिल.य् वय्कलं लिच्छवीकालिन शिलालेखया आधारय् नेपालय् बौद्ध धर्म विषययात कयाः अनुसन्धान यानादीगु खः ।

बौद्ध धर्मय् उच्च शिक्षा कायेगु नितीं नेपालय् औपचारिक स्कूल कलेज म्दु, उकिं वय्कः भारतय् वनाः व्वं वनेमाल । नेपाः बौद्ध धर्मया उद्गाम थाय् जूसां थन हे थुकिया उच्च शिक्षा कायेगु म्दु । थ्व खं वय्कःया नुगलय् थिल । अले भारतय् वनाः व्वं वंगु इलय् हे वय्कः छगू उद्देश्य तयाः भ्नाःगु, व खः - नेपालय् नं औपचारिक रूपं बौद्ध शिक्षा अध्यापन याकीगु संस्था चायेकेगु । थ्व

हे उद्देश्य कथं बौद्ध शिक्षा अध्ययन यायां हे वय्कलं नेपालय् नं औपचारिक रूपं बौद्ध शिक्षा अध्ययन याकेगु नितीं पहल न्ह्याकादिल । थ्व इवल्य् वय्कःया हे पहल्य् महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय् बौद्धधर्म दर्शन व्वंकेगु विभाग चायेकल । वय्कःया हे कार्यपत्र न्ह्यब्वयाः थन बौद्धधर्म दर्शन विभाग चायेकूगु खः । वय्कः महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालयया बौद्धधर्म दर्शन विभागया संस्थापक दुजः खः । थन वय्कलं छुं दै तक बौद्ध दर्शनया अध्यापन याकादिल । थन बौद्ध शिक्षा व्वंकुव्वंकुं वय्कलं त्रिभुवन विश्वविद्यालयय् बौद्ध शिक्षा अध्यापनया नितीं पहल यानादिल । त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तर्गत संस्कृति विभागय् च्वनाः बौद्ध अध्ययन विषयय् पोस्ट ग्राजुएट शुरु यानाः व्वंकेगु सुरु यानादिल । थन च्वँच्वं हे बिस्कं बौद्ध अध्ययन विभाग चायेकेगु पहल यानादिल । त्रिवि सहमत जुइवं बौद्ध अध्ययन केन्द्रीय विभाग चाल । वय्कः थुगु विभागया संस्थापक प्रमुख जुयादिल, अले बौद्ध शिक्षाय् दछिया पोस्ट ग्राजुएट जक अध्यापन यानाच्चंगु त्रिविइ निर्दया एमए व्वंकेगु व्यवस्था जुल । थ्व विभागपाखें थौकन्हय् बौद्ध अध्ययनय् पिपेचडी तकं यायेफइ । थ्व हे दथुइ वय्कःया हे पहल्य् यैया पद्मकन्या कलेज, यलया पाटन कलेज व भैरहवाया छगू कलेजय् बौद्ध शिक्षाय् बिपे तक व्वंकेगु सुरु जुल ।

थ्व दथुइ बौद्ध विषयय् जक अध्यापन याइगु लुम्बिनी विश्वविद्यालय दयेकेगु अभियान सुरु जुल । थुकी वय्कः अवैतनिक सदस्य सचिव जुयाः ज्या यानादिल । लुम्बिनी विश्वविद्यालय् स्थापनाया नितीं नं वय्कलं प्राज्ञिक रूपं महत्वपूर्ण भूमिका म्हितादिल । वय्कःपिनि कुतलय् लुम्बिनी विश्वविद्यालय चाल, तर चाःसां बांलाक ज्या धाःसा न्ह्याः वने मफयाच्चन । विश्वविद्यालय चाःगु छुं दै लिपा वय्कःयात हे विश्वविद्यालयया उपकुलपति नियुक्त यात । लुम्बिनी विश्वविद्यालयया स्वम्हम्ह उपकुलपति कथं वयेधुंकाः वय्कलं गुरुयोजना हे तयार यानाः ज्या न्ह्याकादिल । थ्व हे गुरुयोजना कथं न्ह्याःवंगु लुम्बिनी विश्वविद्यालय आः बांलाक संचालनय् वयेधुंकेगु दु ।

नेपालय् औपचारिक रूपं, प्राज्ञिक रूपं बौद्ध शिक्षा अध्ययन यायेगु व्यवस्था यायेगुलिइ वय्कलं थुकथं ज्वःमदुगु योगदान ला बिउगु हे जुल, लिसैं वय्कः नेपाःया परम्परागत बौद्ध धर्म, संस्कृतिया संरक्षण यायेगु लिसैं भ्नीगु रितिथिति समयसापेक्ष कथं न्ह्याकेमाः धकाः अभियान हे न्ह्याकादीम्ह छम्ह अभियन्ता नं खः । थुकिया नितीं वय्कलं नेपाल परम्परागत बौद्ध धर्म संघ नीस्वनादिल । थ्व संघपाखें धार्मिक, सांस्कृतिक ज्याइवः यायेबल्य् दुगु विकृति विसंगति चीकाः वनेमाः धयागु अभियान न्ह्याकादिल । धार्मिक, सांस्कृतिक ज्या याइबल्य् दुगु जातीय भेदभाव, लैंगिक भेदभाव, नखःचखः हनीबल्य् मद्य-मांस छ्यलीगुयात सुधार यायेमाः, नखःचखः, रितिथितियात हनेबल्य् यक्व तडकभडक यायेमजिउ, यक्व खर्च जुइक म्वायेकं म्वायेकं तपाः यायेमजिउ, मितव्ययिता यायेमाः धयागु दर्शन ज्वनाः ज्या न्ह्याकादिल । अथेहे भ्नीगु नखःचखः, रितिथितियात समयसापेक्ष कथं परिवर्तन यायेमाः धयागु अभियानय् नं वय्कः दु । ई कथं नखःचखः हनेगु मयात धाःसा भ्नीगु परम्परा, संस्कृति हे न्हावनी, न्ह्युस्तां नखःचखः हे हनेगु त्वःती धयागु वाःचायेकाः वय्कलं नेपाल परम्परागत

बौद्ध धर्म संघमार्फत सुधारया ज्या न्ह्याका वयाच्चनादीगु दु ।

थ्व अभियानया हे इवल्य् समयसापेक्ष कथं न्ह्यावंगु खनेदुगु छगू परम्परा पञ्जरांया खः । छगू इलय् पञ्जरां काःवनीपिं हे मदयेधुंकेगु खः । पञ्जरां बिइपिं जयमापिनि पञ्जरां बीगु इच्छा दुसां पञ्जरां काः वनीपिं गुरुजुपिं हे मदयेधुंकेगु खः । थज्याःगु अवस्थाय् वय्कलं सामुहिक रूपं पञ्जरां काःवनेगु अवधारणा हयादिल । अथेहे पञ्जरां कयाः वःगु दान फुक्कं लुम्बिनीइ निर्माण यानाच्चंगु महाविहार दयेकेज्याय् खर्च यायेगु घोषणा यानादिल । न्हापा फ्वनाः नं नइ ला धकाः पञ्जरां काःमवःनिपिं गुरुजुपिं फुक्कं थ्व निर्णय लिपा सामुहिक रूपं पञ्जरां फयेगु ज्याय् खनेदत । थुकिं यानाः छगू कथं परम्परा नं संरक्षण यायेत नं ग्वाहालि जुल । लुम्बिनीइ दयेकूगु वज्रयान महाविहार दयेके ज्याय् पञ्जरां म्हायाः वःगु दानं नं यक्व कथं ग्वाहालि जुल ।

लुम्बिनीइ वज्रयान महाविहार दयेकेगु श्रयंनं वय्कःयात हे दु । लुम्बिनी गुरुयोजना कथं थीथी देशं थःथःपिनिगु देय्या संस्कृति, शैली न्ह्यब्वइकथं लुम्बिनीइ विहार दयेकूसां नेपाःया थःगु

हे मौलिक शैलीया विहार धाःसा म्दु । उकिं डा. नरेशमान वज्राचार्यया पहल्य् थन नेपाःया मौलिक शैली, नेवाःतय्यु परम्परागत विहारया शैली वज्रयान महाविहार दयेकेगु ज्या जूगु दु । थ्व ज्या थ्यंमथ्यं पूवनेधुंकेगु दु ।

बौद्ध शिक्षाया विकास, धर्म, संस्कृति, परम्पराया संरक्षणया ज्याय् निरन्तर न्ह्याः वनाच्चनादीम्ह वय्कः नेवाः भाय्, लिपिया अध्ययन, संरक्षण, विकासया ज्याय् नं उलि हे नुगः क्वसाःम्ह खः । वय्कः छम्ह गुरुजु व बौद्ध अध्ययता जूगु ल्याखं वय्कलं नेपालभाषाया यक्व हे पुलांपुलांगु ग्रन्थ, ताडपत्र, शिलापत्र अध्ययन यानादीगु दु । थुपिं ग्रन्थत अध्ययन यायेगु नितीं माःगु फुक्क कथंया नेपाल लिपिया वय्कः ज्ञाता खः । उलि जक मखु, वय्कः कलेजया इलय् हे नेपाल लिपिं नोट च्वयादीम्ह छम्ह लिपिप्रेमी खः ।

नेपालभाषाया छुं नं संघसंस्थाय् प्रत्यक्ष रूपं आवद्ध म्दुसां नेवाः भाय्या प्रवर्द्धनय् लगे जुयाच्चनादीम्ह खः । थः जयमापिंथाय् गुरुजुया ल्याखं वनेबल्य् वय्कः नेवाःभाय् हे छ्यलाः भाय्या संरक्षण यायेमाः धयागु जयमापिंत ध्वाथुइक कनादीम्ह खः ।

नेपालय् बौद्ध शिक्षाया विकासया नितीं तःधंगु योगदान बियादीम्ह, नेपाःया धर्म, संस्कृति, परम्परा, भाय् संरक्षणया नितीं ज्या याना वयाच्चंम्ह बौद्धविद्वान डा. नरेशमान वज्राचार्ययात थुगुसी नेपाल संवत् राष्ट्रिय न्हूदें समारोह समितिया अध्यक्ष कथं ल्यःगु दु । नेपाल संवत् १९४४ न्हूदें थुगुसी वय्कःया हे नेतृत्वय् हनीगु जुइ । ने.सं. १९४३ स नं वय्कःया हे नेतृत्वय् न्हूदें समारोह न्ह्याःगु खः ।

न्हूदें समारोह समिति १९४४या अध्यक्ष जुयादीम्ह वय्कलं नेपाल संवत्यात नेवाःतय्याय् जक लिक्कुका मतसे देय्यन्कं गैरनेवाःतय्यं नं नालीगु कथं योजना दयेकाः हे ज्या न्ह्याकेगु खं धयादी । अथेहे नेवाःतय्यु नखःचखः हनेगु इवल्य् थौकन्हय् अप्वः धयाथें तिथिमितिया विवाद वयाच्चंगुयात मदयेकेगु नितीं नखःचखः गुबलय् हनेगु धयागु बारे नीतिनिर्माण यायेगु नितीं थःगु पालय् हे न्हूदें समारोह समितिं सशक्त रूपं ज्या न्ह्याकीगु खं नं वय्कलं धयादीगु दु ।

गुक्फन ; ङ्गुत \ ! \$\$ ñbõf le tgf

स्वन्ति नखः व नेपाल सम्वत् १९४४
न्हू दै क्यनीगु उपलक्षय्य
सकल नेपाःमिपिन्त मिन्तुना

विकल्प सहकारी संस्था लि.

परिवार

कीर्तिपुर न.पा. वडा नं. ५, नयाँबजार ।

गुक्फन ; ङ्गुत \ ! \$\$ ñbõf le tgf

स्वन्ति नखः व नेपाल सम्वत् १९४४
न्हू दै क्यनीगु उपलक्षय्य
सकल नेपाःमिपिन्त मिन्तुना

उमामहेश्वर बचत तथा ऋण
सहकारी संस्था लि., परिवार

नयाँबजार, कीर्तिपुर ।

निक्वःगु हलिं नेवाः न्ह्यसःलिसःया बिजंकासा शनिवाः

हलिं नेवाः दबूया ग्वसालय् न्ह्यानाच्वंगु निक्वःगु हलिं नेवाः न्ह्यसःलिसः कासाया बिजंकासा वङ्गु शनिवाः जुङ्गु जूगु दु ।

दबूपाखें शुक्रवाः छगू पत्रकार सम्मेलनया ग्वसाः ग्वसें स्वला न्ह्यःनिसें न्ह्याःगु थुगु न्ह्यसःलिसः कासाय् नेपालं १७ गू व नेपालीपिनं ४ गू पुचः

यानाः २१ गू पुचलं ब्वति काःगु खः । थुगुसी थीथी नेवाः मरिया नां बियाः पुचः दय्कूगु खःसा बिजंकासाया निरतिं चतांमरि, अय्थ्यामरी, ल्वंचामरी व प्यारामरि पुचः थ्यंगु दु ।

नेपालभाषा ख्यलय् थुगु कासा दकले अप्वः दां सिरपाः लःल्हाइगु कासा खः । थुगु कासाय् न्हाप लाःगु

पुचलं द्वःछि अमेरिकी डलर सिरपाः त्याकी सा लिउ, लियांल्यू व हःपाः सिरपाः त्याकीगु पुचःयात कथहं च्यासः, खुसः व प्यसः अमेरिकी डलर लःल्हाइ । शनिवाःपतिकं न्ह्यानाच्वंगु थुगु कासाया इवलय् हरेक वाः न्हाप लाःगु पुचःयात ८० डलर सिरपाः लःल्हानावयाच्वंगु खः ।

ग्वसाःखलकं ब्यूगु जानकारीकथं थुगु कासाय् मुक्कं स्वद्वः खुसः व ८० डलर (नेपाःया ध्यबा प्यंगू लख ९० द्वः न्यासः व पीप्यतका) सिरपाः दुगु कासा खः ।

बिजंकासा क्वचाय् थुंकाः छगू ज्याइवः ग्वसाः ग्वयाः सिरपाः इनेगु ज्याइवः जुङ्गु ग्वसाःखलकं जानकारी ब्यूगु दु ।

नेवाः देय् दबू १६ वडा कमिटी स्वन

नेवाः देय् दबू काठमाडौं १६ वडा कमिटी स्वनु दु । येँ म्हय्पि देगलय् का.म.पा. १६ या का.वा. वडा अध्यक्ष पुष्प महर्जनया मूपाहाँसुइ उगु कमिटी स्वनु खः । कमिटीया नायलय् सानु राजा महर्जन, न्वकू रिता श्रेष्ठ प्रधान व प्रकाश बलामी, छ्याञ्जे रचना महर्जन, लिउछ्याञ्जे सुरेश श्रेष्ठ, दांभरिं योगेन्द्र महर्जन व दुजलय् शिव दास श्रेष्ठ, उजला महर्जन, द्वारीका महर्जन, सुजेन्द्र मानन्धर व सुजन महर्जन च्वनादीगु दुसा सल्लाहकारय् सन्तोष डंगोल च्वनादीगु दु ।

ज्याइवल्य् येँ क्षेत्र नं. ७ का प्रतिनिधिसभा सदस्य गणेश पराजुली नेवाः संस्कार व सम्पदा नेपाःया हे

सम्पति जूगुलिं थुकिया संरक्षण याय्त सकलें जाय्माः धयादिल ।

मूपाहाँ का.म.पा. १६ या का.वा. वडाअध्यक्ष पुष्प महर्जनं थः न्हापानिसें थ्व हे ख्यलय् ज्या यानावयाच्वनागुलिं थुकिया विकासया निरतिं फक्व योगदान बी धयादीगु दु ।

नुगःखें तयगु इवल्य् नेवाः देय् दबू केन्द्रया न्वकु उमेश स्थापितं नेवाः देय् दबूयात धिसिलाकेत मेमेगु वडाया नं थुकियात न्यंका यंकेगु खें कनादिल । उगु हे ज्याइवल्य् नेपाल संवत् ११४४ या लसताय् भिंतुना कालबिल ज्याइवः नं जूगु खः ।

न्हूदँया लसताय् भिंतुना कालबिल

नेकपा (एस) १६ वडा कमिटीया ग्वसालय् थ्व हे कार्तिक १८ गते शनिवाः येँया नयाबजारय् च्वंगु सासा बैक्वेटय् छगू ज्याइवः यासें नेपाल

संवत् ११४४ न्हूदँया भिंतुना कालबिल ज्याइवः यात ।

एकीकृत समाजवादीया महासचिव घनश्याम भुसालया

मूपाहाँसुइ जूगु ज्याइवल्य् नुगःखें तयादिसें महासचिव भुसालं संस्कृतिं छम्ह मेम्हलिसे स्वाय्गु स्यनीगु जूगुलिं थुकिं राष्ट्रयात हे स्वाय्त ग्वाहालि याइगु खें कनादिल ।

नेकपा (एस) १६ वडा कमिटीया नायः लक्ष्मण गमालया नायःसुइ जूगु ज्याइवल्य् बागमती प्रदेशसभाया दुजः बसन्त मानन्धर, संविधानसभाया सदस्य प्रभादेवी बज्राचार्यलिसें १६ वडाया गन्यमान्य व्यक्तित्वपनि ब्वति दुगु खः ।

नयाब संवत् १९७७
न्हूदँया भिंतुना
हरेक मंगलवार
मालाः मालाः ब्वनादिसैं ।

राष्ट्रियताको लागि समर्पित
मेरो साप्ताहिक
मना साप्ताहिक
Mero Saptahik

आयो नून खाउँ
स्वस्थ रहौ

आयोजना प्रमुख आयोजक संस्था

आयोजनाको उद्देश्य

१. नून खाउँ खाउँ गर्ने आदतलाई बढाउनु
२. नून खाउँ गर्ने तरिकालाई सिकाउनु
३. नून खाउँ गर्ने तरिकालाई सिकाउनु
४. नून खाउँ गर्ने तरिकालाई सिकाउनु
५. नून खाउँ गर्ने तरिकालाई सिकाउनु
६. नून खाउँ गर्ने तरिकालाई सिकाउनु

संस्थागत सहकारिता

संस्थागत सहकारिता

gkfn ;jt \! \$\$ ñbõf le tgf

नेपाल संवत् ११४४ न्हूदँ क्यंगु लसताय् सकल वडाबासीपिनिगु सुख, शान्ति व भिं उसाँय्या कामना यानाच्वना ।

कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

बाहिरीगाउँ, किपू

gkfn ;jt \! \$\$ ñbõf le tgf

नेपाल संवत् ११४४ न्हूदँ क्यंगु लसताय् सहकारीया दुजःलिसे नेपाःमिपिनिगु सुख, शान्ति व भिं उसाँय्या कामना यानाच्वना ।

द्योधवाखा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

द्योधवाखा, कीर्तिपुर ।

gkfn ;jt \! \$\$ ñbõf le tgf

छँयात माःगु सकतां सामान छथाय् हे ।।

छितः माःगु खाद्य, गैर खाद्यनापं भान्साया निरतिं माःगु सकतां समान माःसा जिमिथाय् दुस्वः भासैं न्हूदँ ने. सं.११४४ लसताय् सकलसित भिंतुना देखांना च्वना ।

कीर्तिपुर सहकारी पसल कीर्तिपुर उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.

किपू नगरपालिका -५, बाहिगां, (विद्युत प्राधिकरणया न्ह्यःने, कीर्तिपुर बहुउद्देश्यी सहकारी सं.लि., KMC बिल्डिङ)

कीर्तिपुर सहकारी पसल
शाखा पसल, किपू नगरपालिका -१०, चिथु

बालबालिकाको खानपानः अभिभावकले दिनु पर्छ ध्यान

- बालबालिकालाई उमेर अनुसार पौष्टिक खाना खुवाऔं,
- आवश्यकता अनुसारको खाना खाएपछि थप खानाका लागि करवल नगरौं,
- प्राकृतिक स्वाद जस्तैः घ्यू, मह, दूध तथा स्थानीय खानाहरूको स्वाद भएको खानेकुरा खुवाऔं,
- पत्रुखाना (जंकफूड) को प्रयोग नगरौं,
- बालबालिकालाई अभिभावकसँगै राखेर खाना खुवाऔं,
- बालबालिकाको दैनिक खाना खाने समय निर्धारण गरी सोही समयमा खाना खुवाउने गरौं,
- परिवारका सदस्य एवं बालबालिकाले खाना खाने समयमा मोबाईल तथा टि.भी. को प्रयोग नगरौं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड